

Sveučilišna avenija 4
51 000 Rijeka
Hrvatska

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Filozofski fakultet u Rijeci

tel. (051) 265-600 (051) 265-602 faks. (051) 216-099
e-adresa: dekanat@ffri.hr
mrežne stranice: <http://www.ffri.uniri.hr>

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Studijski program:
Filozofija
dvopredmetni diplomski studij
nastavnički i opći smjer

Izvedbeni planovi
Zimski semestar akademske godine 2018./2019.

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija uma		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	I.		
Akadska godina	2017./2018.		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30 + 30 + 0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Predavanja: ponedjeljak 8:15-9:00/9:15-10:00; predavaonica 402, Seminari: petak 8:15-9:00/9:15-10:00; predavaonica 402		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da (engleski jezik)		
Nositelj kolegija	Izv. dr. sc. Luca Malatesti		
	Kabinet	422	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Ponedjeljkom, 08:30-10:00; po dogovoru emailom		
	Telefon	(051) 265 650	
	e-mail	lmalatesti@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju	Doc. dr. sc. Marko Jurjako		
	Kabinet	422	
Vrijeme za konzultacije	Srijeda, 10.00 -12:00; petak 10.00-12:00		
	Telefon	(051) 669 210	
	e-mail	mjurjako@ffri.hr ; mjurjako@gmail.com	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Mentalna stanja imaju intencionalnost ili svojstvo <i>biti o nečemu</i>. Glavni cilj kolegija je da svaki student izgradi svoju teoriju intencionalnosti, na temelju informiranih i argumentiranih odgovora na sljedeća pitanja: mogu li prirodne znanosti opisati i objasniti intencionalnost? Kakav je odnos između intencionalnosti, racionalnosti, normativnosti i svijesti? Može li organizam ili sustav koji ne posjeduje pojmove imati intencionalna mentalna stanja? Možemo li opisati intencionalna mentalna stanja kod ljudi uzimajući u obzir samo njihova unutarnja svojstva?			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
U odnosu na teme koje se obrađuju na predavanjima (molim pogledati "Popis tema" ispod), kolegij nastoji promicati sljedeće sposobnosti: - <i>Filozofi</i>: sposobnost povezivanja filozofa s određenim filozofskim doktrinama, argumentima i pojmovima koji se razmatraju unutar kolegija. - <i>Doktrine</i>: sposobnost jezgrovitog, jasnog i rigoroznog izražavanja specifičnog problema koji filozofske doktrine nastoje riješiti. Objasniti njihove glavne teze, kao i doktrine kojima su suprotstavljene. - <i>Pojmovi</i>: sposobnost jezgrovitog, jasnog i točnog definiranja ili karakteriziranja pojmova te pružanja odgovarajućih primjera. - <i>Argumenti</i> (za rješavanje filozofskog problema, prigovora i odgovora): sposobnost: - otkrivanja i opisivanja njihove logičke strukture, - analizirati njihove premise i zaključke, - procijeniti valjanost argumenata (da li zaključci logički slijede iz premisa) i pouzdanost argumenata (u slučaju da je argument valjan, jesu li njihove premise istinite). Ove procjene ne zahtijevaju od studenata sposobnost nuđenja originalnih zamisli. Dovoljno je da studenti unutar sadržaja koji se obrađuje, iz ponuđene literature, artikuliraju ono što smatraju najjačom i najuvjerljivijom argumentacijom. Posebice, za odabir odgovarajućih prigovora na različite argumente i doktrine potrebno je razmišljati o povezanosti tema obrađenih na različitim seminarima.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA		
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	-
Seminarski grupni rad za pripremu kolokvija i ispita	1	-
Kontinuirana provjera znanja 1	1,5	30
Kontinuirana provjera znanja 2	1,5	40
ZAVRŠNI ISPIT	1	30 (od najmanje 30% do najviše 50%)
UKUPNO	6	100
Opće napomene: Varijanta 1 bez završnog ispita Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja. Varijanta 2 sa završnim ispitom Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. - Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova. Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:		
OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
- Brentano, F. 2002. "The distinction between mental and physical phenomena." In D. Chalmers, ed. <i>Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings</i>. Oxford: Oxford University Press, 479-484. - Dennett, D. 2002. "True Believers: The Intentional Stance and Why it Works." In D. Chalmers, ed. <i>Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings</i>. Oxford: Oxford University Press, 556-567. - Dretske, F. 2002. "A recipe for thought." In D. Chalmers, ed. <i>Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings</i>. Oxford: Oxford University Press, 491-499. - Fodor, J. 2007. "The revenge of the given." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 105-116. - Horgan, T. and J. Tienson. 2002. "The Intentionality of Phenomenology and the Phenomenology of Intentionality." In D. Chalmers, ed. <i>Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings</i>. Oxford: Oxford University Press, 520-533. - McDowell, J. 1994. <i>Mind and World</i>. Cambridge MA: Harvard University Press. (Lecture III) - Millikan, R. 2002. "Biosemantics." In D. Chalmers, ed. <i>Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings</i>. Oxford: Oxford University Press, 500-509. - Rey, G. 2007. "Resisting Normativism in Psychology." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 69-84. - Sawyer, S. 2007. "There is no viable notion of narrow content." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 20-34. - Segal, G. 2007. "Cognitive Content and Propositional Attitudes Attributions." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 5-19. - Shoemaker, S. 2007. "A case for qualia." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 318-332. Tye, M. 2007. "New troubles for the qualia freak." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in Philosophy of Mind</i>. Oxford: Blackwell, 303-318. - Wedgwood, R. 2007. "Normativism defended." In B. P. McLaughlin and J. Cohen, eds. <i>Contemporary Debates in</i>		

Philosophy of Mind . Oxford: Blackwell, 85-101.

IZBORNA LITERATURA

1. Malatesti, L. 2014. *Filozofija uma. Intencionalnost u suvremenim filozofskim raspravama*, (Skripta), e-izdanje, Filozofski Fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.
2. Braddon-Mitchell, D. and F. Jackson. 1996. *Philosophy of Mind and Cognition*. Oxford: Blackwell. (Odabrana poglavlja)
3. Chisholm, R. M. 2002. "Intentional inexistence." In D. Chalmers, ed. *Philosophy of Mind: Classical and Contemporary Readings*. Oxford: Oxford University Press, 484-491.
4. Crane, T. 2001. *The Elements of Mind: An Introduction to the Philosophy of Mind*. Oxford: Oxford University Press. (Odabrana poglavlja: 2,3,4)

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Elektronička posta. Studenti moraju koristiti i redovito provjeravati službenu fakultetsku studentsku e-mail adresu.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Elektronička pošta, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Plagijat

- Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima.

Kolokviji i popravni kolokviji

- Samo studenti koji nisu pristupili kolokviju zbog opravdanih razloga (bolesti i slično) i oni koji nisu položili kolokvij prvi put, mogu pristupiti popravnom kolokviju.
- Popravni kolokvij održat će se jedan tjedan poslije kolokvija.
- Kolokviji i popravni kolokviji su pismeni i traju dva sata.

E-kolegij na MudRI

- Studenti trebaju upisati e-kolegij koji je dostupan na mrežnim stranicama „MudRI“.
- Studenti u profilu MudRI trebaju koristiti svoju studentsku e-mail adresu koja im je dodijeljena u AAI sustavu.
- E-kolegij će sadržavati bilješke, ocjene, forum i aplikaciju za predaju eseja.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	1. 4.2.2019. u 14h 2. 22.2.2019. u 14h
Proljetni izvanredni	1. 18.3.2019. u 14h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM (PREDAVANJA)	NAZIV TEME	DATUM (SEMINARA)
	Filozofija uma, intencionalnost i kako preživjeti kolegij.	12.10.2018.
15.10.	Uvod u intencionalnost. Brentano 2002.	19.10.
22.10.	Instrumentalizam. Dennett 2002.	26.10.
29.10	Naturalizacija intencionalnosti: obrada informacija. Dretske 2002.	09.11.
5.11.	Naturalizacija intencionalnosti: „bio-semantika“. Millikan 2002.	
12.11.	Intencionalnost i normativnost. Rey 2007.	16.11.
19.11.	Priprema za ispit 1	<u>ISPIT 1</u> 23.11.
26.11.	Normativizam. Wedgwood 2007.	30.11.

3.12.	Ne-pojmovni sadržaj. Fodor, 2007. Crane 2001, Chapter 5, § 45	07.12.
10.12.	Protiv ne-pojmovnog sadržaja. McDowell, 1994 (Lecture III).	14.12.
17.12.	"Uski" i "široki" mentalni sadržaj. Segal, 2007. Crane, 2001, Chapter 4, § 36, 37.	21.12.
07.01.2019.	Protiv uskog sadržaja. Sawyer 2007, Braddon-Mitchell and Jackson, 1996. Chapter 12.	11.01.2019.
14.01.	Fenomenalni karakter i intencionalni sadržaj. Tye 2007, Crane, 2001, Chapter 3, § 22,23.	18.01.
21.01.	Intencionalni qualia: internalizam. Shoemaker 2007, Crane, 2001, Chapter 3, § 24, 25.	25.01.
28.01.	<u>ISPIT 2</u>	

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	METODIKA NASTAVE FILOZOFIJE		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	3. semestar		
Akadska godina	2018./2019.		
Broj ECTS-a	4		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	45+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Srijedom 14,15-17,00 h, učionica 401		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Aleksandra Golubović; prof.dr. sc. Majda Trobok		
	Kabinet	423; 414	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Srijedom nakon nastave i po dogovoru		
	Telefon	265-643	
	e-mail	agolub@ffri.hr ; trobok@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
1. Uvod u metodiku nastave filozofije 2. Problemski i povijesni pristup nastavi filozofije 3. Priprema nastavnika za izvođenje nastave (pismene pripreme) 4. Određivanje odgojno-obrazovnih ciljeva (nastavne teme, jedinice i cjeline) 5. Didaktički principi u nastavi 6. Metode nastave filozofije i predmeta humanističkih znanosti 7. Principi u nastavi filozofije (u odnosu prema nastavi; u odnosu prema učenicima) 8. Postupci uvođenja u nastavu filozofije: skandalon, problematiziranje, aktualiziranje 9. Filozofski tekst u nastavi filozofije 10. Ocjenjivanje 11. Komunikacijski procesi i klima u razredu			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon izvršavanja studijskih obveza u predmetu očekuje se da studenti: - poznaju nastavu i nastavni proces; - poznaju metode izvođenja nastave humanističkih predmeta; - mogu samostalno odrediti nastavne ciljeve za navedene nastavne predmete; - mogu samostalno odrediti odgovarajuće nastavne metode za nastavne predmete i nastavne jedinice; - mogu vrednovati i ocjenjivati učenički i nastavnički rad; - mogu samostalno izvoditi nastavu iz navedenih predmeta			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja (interaktivno uz vježbe) x	Seminari (tj. nastavne pripreme i ppt) x	Konzultacije x	Samostalni rad x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave i aktivnost u nastavi	1 (aktivno praćenje)	10	

Kontinuirana provjera znanja 1	1 (uvodna ppt)	30
Kontinuirana provjera znanja 2	1 (kratka ppt; minutaža)	30
ZAVRŠNI ISPIT	1 dodatne vježbe	30
UKUPNO	4	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Josip Marinković: Metodika nastave filozofije, Zagreb, 1982., novo izdanje (Školske novine) iz 2008.
2. Aleksandra Golubović, Laura Angelovski, Metodika nastave filozofije (2017.) e-skripta, Filozofski fakultet u Rijeci
3. Boris Kalin: Logika i oblikovanje kritičkog mišljenja, Zagreb, 1983.
4. Boris Kalin: Povijest filozofije, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
5. Tomislav Reškovac: Filozofija, Zagreb, 2008.
6. Gajo Petrović: Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
7. Srećko Kovač, Logika, Školska knjiga, Zagreb, različita izd.
8. Davor Lauc, Zvonimir Šikić: Logika, Zagreb, 2014.

IZBORNA LITERATURA

1. Josip Marinković: Filozofija kao nastava, Zagreb, 1990.
2. Josip Marinković: Oglеди iz filozofije odgoja, Zagreb, 1987.
3. Josip Marinković: Utemeljenost odgoja u filozofiji, Zagreb, 1981.
4. Milan Polić: Odgoj i svije(s)t, Zagreb, 1993.
5. Milan Polić: K filozofiji odgoja, Zagreb, 1993.
6. Pavao Vuk Pavlović: Ličnost i odgoj, Zagreb, 1932.
7. Časopis Metodički ogledi, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). U slučaju većeg izostanka pisat će dodatni pismeni rad (nastavnu pripremu) koji trebaju predati zajedno s obveznim pismenim priprema, a uz to održati vježbu (uz ppt prezentaciju).

Kašnjenje se tolerira do 5 minuta.

Tijekom nastave mobiteli trebaju biti utišani ili isključeni.

Nastava se odvija kroz studentske vježbe koje svojim uputama, sugestijama, ispravicima i temeljnim metodičkim smjernicama - moderiraju profesorice Trobok i Golubović.

Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi (jer se aktivnost ocjenjuje), osobito u zadacima i nastavnim pripremama (i vježbama) te izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi, osobito vježbama te izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave (izvođenje najmanje jedne nastavne jedinice iz filozofije i najmanje jedne iz logike u okviru vježbi, izrada zadataka koje će ovisiti o veličini grupe, barem dvije pismene pripreme i barem dvije power point prezentacije).

Za sve zadane obveze potrebno je pridržavati se rokova.

Svako kašnjenje u izvršavanju obveza rezultirati će smanjenjem ocjenskih bodova.

Tijekom semestra studenti su dužni izraditi zadatke u pisanoj formi (tipa: izrada operativnog plana i programa iz filozofije; usporedba dvaju udžbenika: Kalin i Reškovac; pismena priprema iz filozofije uz ppt prezentaciju).

Tijekom semestra studenti će izraditi jednu pismenu pripremu (uz ppt prezentaciju) iz logike, po odabiru nastavnika, (a na konzultacijama, koje su obvezne, prof. Trobok će odobriti konačnu verziju pripreme i ppt prezentacije). Potom će u okviru vježbi održati najmanje jedan nastavni sat (ili kraću vježbu) iz logike. Ukoliko izvedba nastavne jedinice ne bude zadovoljavajuća, student će je ponoviti prema uputama nastavnika (onoliko puta koliko bude potrebno).

Također, će tijekom semestra izraditi jednu pismenu pripremu iz filozofije (uz ppt prezentaciju), po odabiru nastavnika (a na konzultacijama, koje su obvezne, prof. Golubović će odobriti konačnu verziju pripreme i ppt prezentacije). Potom će u okviru vježbi održati najmanje jedan nastavni sat (ili kraću vježbu) iz filozofije. Ukoliko izvedba nastavne jedinice ne bude zadovoljavajuća, student će je ponoviti prema uputama nastavnika (onoliko puta koliko bude potrebno).

Za obje pripreme i (logiku i filozofiju) potrebno je pripremiti Power point prezentaciju i tjedan dana prije izvedbe vježbe – obavezno s materijalima doći na konzultacije i probnu izvedbu. Objе pismene pripreme trebaju biti predane najkasnije do 15. siječnja tekuće god. (kašnjenje je moguće do 5 dana - svaki dan kašnjenja rezultirat će smanjenjem po 1 ocjenskog boda. Dakle, za 5 dana kašnjenja gubi se 5 ocjenskih bodova). Ukoliko do 20. siječnja student ne preda obje pripreme gubi pravo na ostvarivanje bodova iz Metodike nastave filozofije. U tom slučaju kolegij će ponovno upisati sljedeće akademske godine.

„Svako neovlašteno preuzimanje tuđeg teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima”.

Za sve zadane obveze potrebno je pridržavati se rokova (svaki od pojedinih profesora dati će pojedinačne upute o datumima predaje eventualne radne verzije pismenih priprema).

Neizvršavanje obveza rezultirati će smanjenjem ocjenskih bodova ili poništenjem kolegija.

Izvedbe nastavnih jedinica potrebno je održati u točno zadanom terminu. Pismene pripreme treba aplicirati na MudRi (u dogovorenim terminima) i predati isprintanu verziju istih.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. odsjeka za filozofiju.

Oglasne ploče odsjeka za filozofiju.

Elektronička pošta.

Tajništvo odsjeka za filozofiju.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija.

Elektronička pošta.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Usmeni ispit.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	13. i 27. veljače - u 9 h
Prolječni izvanredni	20. ožujka - u 9 h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1. tjedan (10.10.18.)	Uvodni sat: upoznavanje studenata s načinom rada na kolegiju (inicijalni ispit predznanja temeljnih didaktičkih sadržaja)
2. tjedan (17.10)	Filozof u obrazovanju i obrazovnim modelima; dijelovi pripreme i primjeri (izrada ppt prezentacije) – upute
3. tjedan (24.10)	Osvrt na godišnji program i (operativni) plan predmeta filozofija i logika + (uvod u filozofske discipline) – izvedbe vježbi (trominutnih)
4. tjedan (31.10)	Obrazovni i odgojni ciljevi u nastavi filozofije (zadaci; ishodi) – (formulacija ciljeva za odabrane nastavne jedinice) – izvedbe vježbi
5. tjedan (07.11)	Didaktički principi – oblici rada i metode (izvedbe vježbi)
6. tjedan (14.11)	Mogućnost posjeta Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji (upoznavanje studenata s nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, školskim kurikulumom i specifičnostima rada u školi) ili izvedbe vježbi na nastavi
7. tjedan (21.11)	Način strukturiranja sadržaja u nastavi filozofije; povijesno-kronološki pristup (vježbe studenata – izvođenje mikronastavne jedinice)
8. tjedan (28.11)	Način strukturiranja sadržaja u nastavi filozofije; problemski pristup (vježbe studenata – izvođenje mikronastavne jedinice) 1. ZADAĆA – (moguća - Usporedba udžbenika Kalina i Reškovca i sl.)
9. tjedan (05.12)	Pojam i klasifikacija metoda u nastavi filozofije; rad na izvornom tekstu (vježbe studenata)
10. tjedan (12.12)	Verbalna metoda; razgovor u nastavi – vrste razgovora (vježbe na odabranim nastavnim jedinicama)
11. tjedan (19.12)	Postupci uvođenja u nastavu filozofije – skandalon, problematiziranje, aktualiziranje (uz vježbe) 2. ZADAĆA – Pisana priprema nastavne jedinice iz filozofije
12. tjedan (09.01.19.)	Principi u nastavi filozofije – u odnosu na nastavu; u odnosu na učenike (vježbe studenata)
13. tjedan (16.01)	Filozofski tekst u nastavi filozofije (esej; ocjenjivanje) uz vježbe studenata
14. tjedan (23.01)	Metodička priprema-sažetak
15. tjedan (30.01)	Evaluacija postignutog na kolegiju
	(Napomena: s obzirom da se nastava odvija kroz studentske vježbe koje moderiraju prof. Golubović i Trobok, u rasporedu nastave moguća su odstupanja; kroz semestar će se obraditi temeljni metodički sadržaji)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Analitički marksizam
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	I, III
Akadska godina	2018./2019.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Utorkom 8,15-10h, učionica 450
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom 18-19,30h, utorkom 12-13,30h
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
1) U uvodnom dijelu kolegija objašnjava se što je analitički marksizam i zbog čega je značajan, zatim se spominju glavne, velike teme marksističke filozofije te se izlaže kako su one, u glavnim crtama, izražene u Marxovim i Engelsovim programatskim i pristupačnijim tekstovima, kao što su npr. <i>Komunistički manifest</i> i <i>Nadnica, cijena i profit</i>. (6h) 2) Nakon toga prelazi se na izlaganje i suvremenu analizu konkretnih pitanja koja je marksizam uveo razvijajući svoju teoriju povijesti. To su npr: što su proizvodne snage, od čega se sastoji ekonomska struktura društva, što su proizvodni odnosi, što je baza a što nadgradnja društva i kakva je njihova međusobna veza, što je fetišizam, koja je logika razvoja povijesti, kako funkcionira kapitalizam, što je eksploatacija i slično. Pri tome se prvenstveno uzima u obzir proslavljena interpretacija G.A. Cohena, koji modernim analitičkim oruđima preispituje Marxove teze i pokušava procijeniti što od njih može proći kroz filter tih suvremenih dostignuća (18h). 3) Iduća faza kolegija obuhvaća marksističke teme koje imaju moralnu, tj. vrijednosnu dimenziju, poput slijedećih: što je alijenacija, jesu li proleter u kapitalizmu neslobodni i na koji način, u kojem je smislu komunizam superioran kapitalizmu, itd. Nastava se i u ovoj fazi većinom oslanja na rad G.A. Cohena, te još nekih njegovih kolega analitičkih marksista (2h). 4) Konačno, u posljednjoj se fazi kolegija pažnja posvećuje isključivo kritičkom razmatranju (neke od tih kritika bile bi dotaknute i u ranijem toku nastave, ali bi ih se sada detaljnije razrađivalo) iznesenih marksističkih ideja i vizija da bi se vidjelo zadovoljavaju li logičke i empirijske standarde koje moraju zadovoljiti sve ozbiljne teorije. Tu će oslonac biti na radovima nekolicine nemarksističkih autora (Conway, Hayek, Popper, Sesardić) koji se nalaze u preporučenoj literaturi. Od studenata se neće zahtijevalo da obavezno prođu kroz tu literaturu da ih se ne preoptereti, ali će im se na taj način ipak pružiti osnovne informacije o ključnim smjerovima kritike (4h).	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
Glavni cilj ovog kolegija jest da se studenti upute u temeljne marksističke teze, budući da je ta ključna socijalna teorija u posljednja dva desetljeća zanemarena u našem obrazovnom sustavu, a želja da se o tome nešto može čuti u sklopu nastave višekratno je bila izražena. No, kako je već naznačeno u sadržaju kolegija, ne želi se tek ponoviti neka od klasičnih interpretacija Marxovog i Engelsovog rada, već se taj prikaz kani dati kroz najpoznatije suvremeno tumačenje marksizma koje u obzir uzima najnoviji razvoj društvenih znanosti i njegove teorije testira po njihovim	

mjerilima. Drugim riječima, plan je pružiti prikaz marksizma koji je maksimalno u skladu s najboljom znanošću našeg doba i zatim vidjeti u kojoj je mjeri i ta verzija izložena poteškoćama. Na taj bi način studenti dobili osnovna znanja o jednoj o ključnih filozofskih teorija i usput vidjeli može li se ona i dalje braniti i kako. Očekuje se da bi kolegij doprinio i izoštravanju kritičkog i analitičkog duha studenata.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	35
Kontinuirana provjera znanja 2	1	35
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ i DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 75 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 74,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 49,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) G.A. Cohen, *Odbrana Marxove teorije istorije*, Zamak kulture, Vrnjačka banja, 1987, str. 23-158, 177-222 (182) ili G.A. Cohen, *Karl Marx's Theory of History: A Defence*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 2000, str. 28-248, 278-340, 364-388, 396-414 (328)
- 2) Marx, K./Engels, F. *Manifest komunističke partije*, u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, str. 367-383 (17)
- 3) Marx, K. «Nadnica, cijena i profit» u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, 821-839 (19)
- 4) Marx, K. „Fetiški karakter robe i njegova tajna“, u Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979, str. 885-894 (10)
- 5) Sesardić, N. „Prilog kritici marksističke utopije“, u Sesardić, N. *Iz analitičke perspektive*, SDH, Zagreb, 1991, str. 169-209 (41)

Ukupno: 269 str.

IZBORNA LITERATURA

- Buchanan, A. *Marx and Justice: The Radical Critique of Liberalism*, Methuen, London, 1982.
- Berger, P.L. *Kapitalistička revolucija*, Naprijed, Zagreb, 1995.
- Cohen, G.A. „Radnici i Riječ: ili zašto je Marx imao prava smatrati da ima pravo?“, *Praxis*, Vol. V, br. 4, 1968, str. 406-421 (16)
- Cohen, G.A. „Radna teorija vrijednosti i pojam eksploatacije“, *Marksizam u svetu*, br. 10, 1981, str. 143-263 (121)
- Cohen, G.A. *History, Labour, and Freedom*, Clarendon Press, Oxford, 1988.
- Cohen, G.A. *If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, str. 42-115 (74)
- Cohen, G.A. «Deeper into Bullshit», u Buss, S./Overton, L. (ur.) *Contours of Agency: Essays on Themes from Harry Frankfurt*, MIT Press, 2002, str. 321-339 (19)
- Cohen, G.A. *Socijalizam – zašto ne?*, KruZak, Zagreb, 2011.

- Cohen, G.A./Kymlicka, W. "Human Nature and Social Change in the Marxist Conception of History", *Journal of Philosophy*, Vol. 85, No. 4, 1988, str. 171-191 (21)
- Cohen, J. „Review of G.A. Cohen's *Karl Marx's Theory of History*“, *Journal of Philosophy*, Vol. 79, No. 5, str. 253-273 (21)
- Cohen, M./Nagel, T./Scanlon, T. (ur.) *Marx, Justice, and History*, Princeton University Press, Princeton, NJ, 1980.
- Conway, D. *A Farewell to Marx*, Penguin, Harmondsworth, 1987.
- Dragičević, A./Mikecin, V./Nikić, M. (ur.) *Glavni radovi Marxa i Engelsa*, Stvarnost, Zagreb, 1979.
- Elster, J. *Making Sense of Marx*, Cambridge University Press, Cambridge, 1985.
- Elster, J. *An Introduction to Karl Marx*, Cambridge University Press, Cambridge, 1986.
- Geras, N. „The Controversy about Marx and Justice“, u Callinicos, A. (ur.) *Marxist Theory*, Oxford University Press, 1989.
- Gligorov, V. (ur.) *Kritika kolektivizma*, Filip Višnjić, Beograd, 1988, str. 15-53, 121-248 (167)
- Gray, J. „Marxian Freedom, Individual Liberty, and the End of Alienation“, *Social Philosophy and Policy*, Vol. 3, No. 2, 1986, str. 160-187 (28)
- Gray, J. „Against Cohen on Proletarian Unfreedom“, *Social Philosophy and Policy*, Vol. 6, No. 1, 1988, str. 77-112 (36)
- Habermas, J. «Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma», u Habermas, J. *Prilog rekonstrukciji historijskog materijalizma*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1985, str. 130-178 (49)
- Hayek, F.A. *Put u ropstvo*, Kruzak, Zagreb, 2001.
- Honderich, T. „Against Theological Historical Materialism“, *Inquiry*, Vol. 25, 1982, str. 451-469 (19)
- Kolakowski, L. *Glavni tokovi marksizma I*, BIGZ, Beograd, 1980.
- Korsch, K. *Karl Marx*, Nolit, Beograd, 1982.
- Lewine, A./Wright, E. „Rationality and Class Struggle“, *New Left Review*, No. 123, 1980, str. 51-56 (6)
- Lukes, S. *Marxism and Morality*, Oxford University Press, Oxford, 1985.
- Lukes, S. „Can a Marxist Believe in Human Rights?“, u Lukes, S. *Moral Conflict and Politics*, Clarendon Press, Oxford, 1991, str. 173-88 (16)
- Mises, L. Von, *Theory and History*, Yale University Press, 1957.
- Mises, L. Von, *Marxism Unmasked: From Delusion to Destruction*, Foundation for Economic Education, New York, 2006.
- Narveson, J. „Marxism: Hollow at the Core“, u Narveson, J. *Respecting Persons in Theory and Practice*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2002, str. 35-47 (13)
- Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 305-358 (54)
- Parkin, F. *Marxism and Class Theory: A Bourgeois Critique*, Tavistock, London, 1971.
- Popper, K.R. *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji II*, Kruzak, Zagreb, 2003, str. 80-198 (119)
- Petrović, G. *Filozofija i marksizam*, Naprijed, Zagreb, 1976, str. 11-151 (140)
- Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, Cambridge, MA, 2007, str. 319-372 (54)
- Roemer, J. *A General Theory of Exploitation and Class*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1982.
- Roemer, J. (ur.) *Analytical Marxism*, Cambridge University Press, 1986.
- Singer, P. *Marx*, Oxford University Press, Oxford, 1980.
- Sweezy, P.M. *Teorija kapitalističkog razvitka*, Naprijed, Zagreb, 1959.
- Tucker, R.C. «Marx and Distributive Justice», u Tucker, R.C. *The Marxian Revolutionary Idea*, W.W. Norton, New York, 1969, str. 33-53 (21)
- Waldron, J. «When Justice Replaces Affection: The Need for Rights», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 370-391 (22)
- Weber, M. *Protestantska etika i duh kapitalizma*, Veselin Masleša/Svjetlost, Sarajevo, 1989.
- Wolff, J. *Why Read Marx Today?*, Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Wood, A.W. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) *A Companion to Ethics*, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)
- Wood, A.W. *Karl Marx (Arguments of the Philosophers)*, Routledge, London, 2004.

POHAĐANJE NASTAVE	
• Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati. • Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim (kojeg trebaju napisati samo studenti na diplomskom studiju). Student je dužan poštivati tuđa autorska i druga prava intelektualnog vlasništva te je osobno odgovoran u slučaju povrede tih prava. Student se obvezuje naknaditi Fakultetu cjelokupni iznos plaćen od strane Fakulteta s osnove odgovornosti Fakulteta prema trećoj osobi kao posljedice povrede autorskog ili drugog prava intelektualnog vlasništva treće osobe koju je počinio student. • U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr • Kašnjenje se tolerira do 10 minuta. • Za nastave valja ugasiti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske. • Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Web stranice fakulteta Elektroničkom poštom Oglasna ploča fakulteta	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Nakon nastave i u vrijeme konzultacija Elektroničkom poštom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Studenti najprije pristupaju pismenom ispitu objektivnog tipa (tj. testu s pitanjima višestrukih mogućnosti) a nakon što ga polože (za što moraju imati jedan više od 50% točnih odgovora) pristupaju i usmenom dijelu ispita, barem ukoliko žele ocjenu više od dovoljan (2). Na usmenom dijelu studenta se traži da odgovori na pitanja vezana uz najviše tri teme obrađene tijekom nastave.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	8. i 22. 02. u 11h
Proljećni izvanredni	18.3. u 11h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
9.10.2018.	Uvod: marksistička teorija općenito
16.10.2018.	Što je analitički marksizam i zbog čega je značajan?Marxova koncepcija povijesti i društva
23.10.2018.	Osnovni pojmovi marksističke političke ekonomije
30.10.2018.	Ekonomija i otuđenje
6.11.2018.	Što su to proizvodne snage i koja je njihova struktura a što proizvodni odnosi?
13.11.2018.	U čemu se sastoji ekonomska struktura društva i kako se ona mijenja?
20.11.2018.	Materijalna i socijalna dimenzija društva
27.11.2018.	Fetišizam i njegov značaj
4.12.2018.	Razvoj i primat proizvodnih snaga: tekstualni i faktični dokazi da postoje

11.12.2018.	Razvoj i primat proizvodnih snaga: tekstualni i faktični dokazi da postoje
18.12.2018.	Baza i nadgradnja: kako ih točno odrediti i koji je njihov odnos?
8.1.2019.	Funkcionalno objašnjenje kao rješenje za neke tvrdoglave teškoće marksizma
15.1.2019.	Logika i smjer razvoja suvremenog kapitalizma; održivost alternativnih koncepcija društva
22.1.2019.	Osnovne teorijske poteškoće marksizma
29.1.2019.	Daljnje teorijske poteškoće marksizma; završna diskusija

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Filozofija historije
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	I, III
Akadska godina	2018./2019.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	ponedjeljkom 16,15-18h, učionica 450
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne
Nositelj kolegija	Doc. dr. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom 18-19,30h, utorkom 12-13,30h
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

Prva tematska cjelina koja se obrađuje jest kritika tradicionalne (tzv. spekulativne) filozofije povijesti sa stajališta filozofije znanosti, a temeljni tekst koji se obrađuje klasična je Popperova rasprava *Bijeda historicizma* u kojoj se dokazuje da nema nikakvih povijesnih zakona koji upravljaju tokom događaja, te da ljudska povijest nije usmjerena ni prema kakvom cilju i nema baš nikakav skriveni smisao. Ideja ovog dijela kolegija jest da se ukaže na problematične aspekte nekad prevladavajućih, a kod nas još uvijek dovoljno prisutnih, filozofskih pristupa povijesti i historiografiji.

Drugi dio kolegija posvećen je uvođenju u metodološke probleme historijskog istraživanja, tj. upućivanju studenata u teorijska pitanja historiografije kao znanosti. Tu ih se kani upoznati s osnovnim metodološkim problemima društvenih znanosti, poglavito povijesti, i to kroz jedan od temeljnih udžbenika na tom području, Nagelovu *Strukturu nauke*.

Treća i posljednja cjelina kojom će se baviti ovaj kolegij usredotočena je na argumente za i protiv temeljnih pozicija koje se zauzimaju u pogledu metodoloških problema historiografije. Prvenstveno se radi o srazu „pozitivističkih“ i „idealističkih“ pogleda na: objektivnost povijesnog istraživanja, mogućnost nalaženja povijesne istine, vrstu objašnjenja koju historičari mogu pružiti tumačeći prošla zbivanja, metodološki individualizam i holizam i sl. Čitat će se i prodiskutirati izvorni tekstovi autora i iz jedne i iz druge suprotstavljene škole mišljenja, sakupljeni u jednom od ključnih zbornika o ovoj problematici.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Očekivani ishodi su: da se studenti upoznaju s filozofskim jezikom i argumentacijom te ih razumiju; da mogu interpretirati ideje istaknutih filozofa znanosti i kritički se odnositi prema njima; da razvijaju vještine primjene tih ideja i rješenja raznih teorijskih pitanja na aktualne probleme historijskog istraživanja. Glavni ciljevi predmeta, pak, sa sadržajne strane su da studenti, naročito oni povijesti i filozofije, zahvate dio problematike filozofije znanosti koja se odnosi na historijska istraživanja i da razvijaju vještinu čitanja primarne filozofske literature, te razumijevanja ključnih teorijskih problema i relevantne argumentacije.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	35
Kontinuirana provjera znanja 2	1	35

ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ I DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 75 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 74,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 49,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Carr, E.H. *Što je povijest?*, Srednja Europa, Zagreb, 2004, str. 5-45 (41)
- 2) Colingwood, R.G. *Ideja historije*, Svjetlost-Sarajevo/Globus, Zagreb, 1986, str. 1-15 (15)
- 3) Danto, A.C. "The Historical Individual", u Dray, W.H. (ur.) *Philosophical Analysis and History*, Harper & Row, New York, 1966, str. 265-296 (32)
- 4) Dray, W.H. *Philosophy of History*, Prentice Hall, Engelwood Cliffs, 1964, str. Dray, W.H. *Philosophy of History*, Prentice Hall, Engelwood Cliffs, 1964, str. 4-58 (55)
- 5) Hempel, C.G. "The Function of General Laws in History", u Gardiner, P. (ur.) *Theories of History*, Free Press, Glencoe, 1959, str. 344-356 (13)
- 6) Mandelbaum M. "Societal Laws", u Dray, W.H. (ur.) *Philosophical Analysis and History*, Harper & Row, New York, 1966, str. 330-346 (16)
- 7) Nagel, E. *Struktura nauke*, Nolit, Beograd, 1974, str. 487-528 (42)
- 8) Passmore, J. "The Objectivity of History", u Dray, W.H. (ur.) *Philosophical Analysis and History*, Harper & Row, New York, 1966, str. 75-94 (20)
- 9) Popper, K.R. *Bijeda historicizma*, KruZak, Zagreb, 1996, str. 47-64; 111-154 (62)
- 10) Tucker, A. *Our Knowledge of the Past: A Philosophy of Historiography*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004, str. 1-22 (22)
- 11) Watkins, J.W.N. "Historical Explanation in the Social Sciences", u Gardiner, P. (ur.) *Theories of History*, Free Press, Glencoe, 1959, str. 503-514 (12)
- 12) Wright, G.H. von, *Objašnjenje i razumijevanje*, Nolit, Beograd, 1975, str. ?

Ukupno: 330 str.

IZBORNA LITERATURA

- Becker, C. "Everyman His Own Historian", *American Historical Review*, Vol. 37, 1931-1932, str. 227-232 (6)
- Becker, C. "What are Historical Facts?", *Western Political Quarterly*, Vol. 8, 1955, str. 327-340 (14)
- Berlin, I. "The Concept of Scientific History", u Berlin, I. *Concepts and Categories*, Pimlico, London, 1978, str. 103-142 (40)
- Berlin, I. "Povijesna neminovnost", u Berlin, I. *Četiri eseja o slobodi*, Feral Tribune, Split, 2000, str. 123-217 (95)
- Broadbeck, M. "Explanation, Prediction, and 'Imperfect' Knowledge", u Feigl, H./Grover, M. (ur.) *Scientific Explanation, Space and Time*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1962, str. 231-272 (42)
- Cannadine, D. (ur.) *What is History Now?*, Palgrave Macmillan, Houndmills, 2002.
- Danto, A.C. *Analytical Philosophy of History*, Cambridge University Press, 1968.
- Dawson, C. "The Problem of Metahistory", *History Today*, Vol. 1, No. 6, 1951.
- Day, M. *The Philosophy of History: An Introduction*, Continuum, London, 2008.
- Dilthey, W. *Izgradnja istorijskog sveta u duhovnim naukama*, BIGZ, Beograd, 1980.
- Dray, W.H. "Explanatory Narrative in History", *Philosophical Quarterly*, Vol. 4, No. 14, 1954, str. 15-27 (13)
- Dray, W.H. *Laws and Explanation in History*, Oxford University Press, London, 1957.
- Dray, W.H. (ur.) *Philosophical Analysis and History*, Harper & Row, New York, 1966.
- Gallie, W.B. *Philosophy and the Historical Understanding*, Schocken Books, New York, 1964.
- Gardiner, P. (ur.) *The Philosophy of History*, Oxford University Press, Oxford,

- Gardiner, P. *The Nature of Historical Explanation*, Oxford University Press, London, 1952.
- Gardiner, P. (ur.) *Theories of History*, Free Press of Glencoe, New York, 1959.
- Gross, M. *Historijska znanost*, SN Liber, Zagreb, 1976.
- Hook, S. *Philosophy and History*, New York University Press, New York, 1963.
- Joynt, C.B. & Rescher, N. "On Explanation in History", *Mind*, Vol. 68, No. 271, str. 383-387 (5)
- Joynt, C.B. & Rescher, N. "The Problem of Uniqueness in History", *History and Theory*, Vol. 1, No. 2, 1961, str. 150-162 (13)
- Lemon, M.C. *Philosophy of History*, Routledge, London, 2003.
- Mandelbaum, M. *The Problem of Historical Knowledge*, Liveright Publishing Corporation, New York, 1938.
- Mandelbaum, M. "Can There be a Philosophy of History?", *American Scholar*, Vol. 9, No. 1, 1939-1940.
- Mandelbaum, M. "A Critique of Philosophies of History", *Journal of Philosophy*, Vol. 45, No. 14, 1948, str. 365-378 (14)
- Mandelbaum, M. "Some Neglected Problems Regarding History", *Journal of Philosophy*, Vol. 49, No. 10, 1952.
- Mandelbaum, M. "Concerning Recent Trends in the Theory of Historiography", *Journal of the History of Ideas*, Vol. 16, No. 4, 1955.
- Mandelbaum, M. "The Problem of 'Covering Laws'", *History and Theory*, Vol. 1, No. 3, 1961, str. 229-242 (14)
- Meyerhoff, H. (ur.) *The Philosophy of History in Our Time*, Doubleday & Company, Garden City, 1959.
- Mises, L. Von, *Theory and History*, Yale University Press, New Haven, 1957.
- Oakeshott, M. "The Activity of Being Historian", u Oakeshott, M. *Rationalism in Politics*, Liberty Fund, Indianapolis, 1991, str. 151-183 (33)
- Rescher, N./ Helmer, O. "On the Epistemology of the Inexact Sciences", *Management Science*, Vol. 6, No. 1, 1959, str. 25-40 (16)
- Tucker, A. *Our Knowledge of the Past: A Philosophy of Historiography*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004.
- Tucker, A. *A Companion to the Philosophy of History and Historiography*, Wiley-Blackwell, 2010.
- Walsh, W.H. *Philosophy of History: An Introduction*, Harper & Row, New York, 1960.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Za nastave valja ugaziti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Usmeno

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti najprije pristupaju pismenom ispitu objektivnog tipa (tj. testu s pitanjima višestrukih mogućnosti) a nakon što ga polože (za što moraju imati jedan više od 50% točnih odgovora) pristupaju i usmenom dijelu ispita, barem ukoliko žele ocjenu više od dovoljan (2). Na usmenom dijelu studenta se traži da odgovori na pitanja vezana uz najviše tri teme obrađene tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski	8. i 22. 02. u 11h
Proljetni	18.3. u 11h

izvanredni	
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
15.10.2018.	Uvod: što je filozofija historije i koji su sve načini filozofskog bavljenja poviješću? Kritika filozofije povijesti sa stajališta filozofije znanosti
22.10.2018.	Što je historija? Klasična (Aristotel, Schopenhauer) i moderna gledišta (Colingwood)
29.10.2018.	Historija i činjenice: Carrovo gledište
5.11.2018.	Passmore: je li historija objektivna?
12.11.2018.	Jesu li objašnjenja u historiji znanstvena? Hempelov probabilistički model
19.11.2018.	Vrste objašnjenja u historiji: Nagel i tri glavne vrste historijskog objašnjenja
26.11.2018.	Antipozitivističko gledište o objašnjenjima u historiji: Dray i von Wright
3.12.2018.	Uzročnost u povijesti
10.12.2018.	Determinizam u povijesti: Berlin i Nagel
17.12.2018.	Rekapitulacija gradiva
7.1.2019.	Metodološki individualizam 1: Watkins
14.1.2019.	Metodološki individualizam 2: Danto
21.1.2019.	Metodološki socijalizam: Mandelbaum
28.1.2019.	Završna diskusija

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	FILOZOFIJA ODGOJA
Studij	Nastavnički modul, diplomski studij filozofije
Semestar	1. i 3. semestar
Akadska godina	2018./2019.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	14,15 – 16,00 h, predavaonica 401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Aleksandra Golubović
	Kabinet 423
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Četvrtkom od 16,00-16,45 i po dogovoru
	Telefon 265-643
	e-mail agolub@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
	Kabinet
	Vrijeme za konzultacije
	Telefon
	e-mail

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

- Uvod u kolegij filozofija odgoja
- odabir i obrada najznačajnijih filozofa odgoja: Platon, J. J. Rousseau, John Dewey
- analiza temeljnih filozofskih stavova filozofa odgoja
- značenje temeljnih spoznajnih i etičkih teorija za filozofiju odgoja
- intelektualna i moralna komponenta u odgoju
- pregled odgojnih koncepcija kroz povijest filozofije
- suvremena koncepcija filozofije odgoja

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- da studenti budu sposobni opisati, definirati, objasniti, analizirati i vrednovati temeljne odgojne stavove filozofa odgoja polazeći od antičkih filozofa (Platon) pa sve do danas (osobito J. J. Rousseau, John Dewey).
- da mogu opisati, objasniti i usporediti temeljne spoznajne i etičke teorije filozofa odgoja (kao i ovisnost etike o znanju).
- da mogu opisati i objasniti rasprave (glavne poteškoće i izazove) suvremene filozofije odgoja
- da studenti mogu primijeniti odgojne principe najznačajnijih filozofa odgoja (s ciljem unapređenja nastave).

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja x	Seminari	Konzultacije x	Samostalni rad x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	35
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	35
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Boran Berčić, *Filozofija* (sv. 1 – odabrana poglavlja), Ibis grafika, Zagreb 2012.
- 2) *Filozofska hrestomatija* 1-9 (odabrani dijelovi), Školska knjiga, Zagreb 1996.
- 3) Aleksandra Golubović, „Odgojne implikacije Kierkegaardove antropologije. Od antropologije do filozofije odgoja u misli Sorena Kierkegarda”, *Diacovensia* 23 (2015), 2, str. 213-228.
- 4) Aleksandra Golubović, „Aktualnost Rousseauovih promišljanja filozofije odgoja s posebnim osvrtom na moralni odgoj”, *Acta Iadertina*, 10 (2013), 1, str. 25-36.
- 5) Aleksandra Golubović, „Filozofija odgoja”, *Riječki teološki časopis*, 36 (2010), 2, str. 609-623.
- 6) Nigel Warburton, *Filozofija* (odabrani dijelovi), KruZak, Zagreb 1999.
- 7) Milan Polić, *K filozofiji odgoja*, Znamen i Institut za pedagoška istraživanja, Zagreb 1993.
- 8) Fernando Savater, *Etika za Amadora*, Zagreb 1998.
- 9) Pierre Hadot, *Duhovne vježbe i antička filozofija*, Sandorf+Mizantrop, Zagreb 2013.

IZBORNA LITERATURA

1. Milan Polić, *Činjenice i vrijednosti*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb 2006.
2. Luis Legrand, *Moralna izobrazba danas*, Zagreb 2001.
3. Edgar Morin, *Odgoj za budućnost*, Zagreb 2002.
4. Steven M. Cahn, *Classic and Contemporary Readings in the Philosophy of Education*, New York, 1997.
5. *Filozofija odgoja*, ur. I. Čehok, Školska knjiga Zagreb 1997.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). U slučaju većeg izostanka pisat će dodatni pismeni rad koji trebaju predati zajedno s obveznim pismenim radovima.

Kašnjenje se tolerira do 5 minuta. Tijekom nastave mobiteli trebaju biti utišani ili isključeni. Od studenata se očekuje aktivno sudjelovanje u nastavi te izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

Za sve zadane obveze potrebno je pridržavati se rokova.

Neizvršavanje obveza rezultirati će smanjenjem ocjenskih bodova. Studenti će napisati esej na zadanu temu. Krajnji rok za predaju eseja je 10. prosinca tekuće godine.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice Fakulteta, tj. odsjeka za filozofiju.

Oglasne ploče odsjeka za filozofiju.

Elektronička pošta.

Tajništvo odsjeka za filozofiju.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija

Elektronička pošta.	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeni ili usmeni ispit	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	13. i 27. veljače - u 9 h
Prolječni izvanredni	20. ožujka - u 9 h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
18.10.18.	Uvodni dio – predstavljanje kolegija, tj. izvedbenog plana
25.10.	Definicija, ciljevi, metode i principi filozofije odgoja
8.11.	Odgoj u antici (Sokrat – epistemologija i etika u službi odgoja)
15.11.	Platon – filozofija politike i odgoj (izbor iz djela – <i>Država</i>)
22.11.	Aristotel – etika vrlina (izbor iz djela – <i>Nikomahova etika</i>)
29.11.	Intelektualni i moralni odgoj (poteškoće, izazovi i perspektive)
6.12.	<u>Kolokvij 1</u>
13.12.	Razum i navika: paradoks moralnog odgoja
20.12.	J. J. Rousseau – <i>Emil ili o odgoju</i>
10.01.19.	J. J. Rousseau – <i>Emil ili o odgoju</i>
17.01.	John Dewey – suvremeni filozof odgoja (izbor iz djela)
24.01.	John Dewey – suvremeni filozof odgoja (izbor iz djela)
31.01	<u>Kolokvij 2</u>
	(Napomena: u rasporedu nastave moguća su odstupanja)

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Libertarijanizam: etika i politika slobodnog tržišta
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	I., III.
Akadska godina	2018/2019.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Utorkom od 10,15 do 12h u sobi 450
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljkom od 18 do 19,30h; utorkom od 12 do 13,30h
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1. U uvodnom bi se dijelu nastave dao općenit pregled libertarijanske političke filozofije: glavnih tema kojima se bavi i glavnim varijantama te vrste teorije (anarhokapitalizam i teorije minimalne države; deontološka i konzekvencijalistička varijanta). Također bi se razjasnila terminološka zbrka koja postoji u pogledu imenovanja suvremenih političkih teorija te vrste: tj. da se u Europi teorije slobodnog tržišta nazivaju „liberalnim“ ili „neoliberalnim“ dok Američki one nose naziv „libertarijanskih“ ili čak „konzervativnih“ učenja. Naposljetku bi se studentima prezentirao detaljan plan rada kolegija, čime ih se želi motivirati za rad (2h).
2. Prvi tematski blok bio bi posvećen znamenitoj Friedrich von Hayekovoj analizi logike funkcioniranja planske privrede i razlozima zbog kojih se može tvrditi da ona neminovno vodi u autoritarne ili čak totalitarističke poretke. Ta analiza, koja je opće mjesto suvremene političke misli, kod nas je bez ikakve sumnje nedovoljno poznata i to je čak svojevrsan akademski skandal (6h).
3. Nakon toga bi se prešlo na, također znanu, Hayekovu kritiku umjerenog socijalističkog projekta – socijalne države i njegovo kontroverzno mišljenje da je socijalna pravda nekoherentan pojam, te njegove razne argumente u prilog blagodatima slobodnog tržišta (4h).
4. Donekle sličnom obradom iste teme nastavilo bi se kroz prikaz temeljnih ideja Milтона Friedmana, koji ukazuje na povezanost ekonomske i političke slobode, te na brojne nedostatke raznih državnih intervencija (npr. u školstvo, licenciranje za obavljanje raznih djelatnosti, redistribuciju dohotka, različite vrste socijalne pomoći i sl.) u funkcioniranje slobodnog tržišta (6h). Uz to bi se dodala i jedna kritička analiza konzekvencijalističke i većinom ekonomski utemeljene varijante libertarijanske teorije, ona Ronalda Dworkina (2h). Time bi se i zaključio prikaz ove vrste razmišljanja o uređenju društva.
5. Posljednju nastavnu cjelinu činio bi prikaz najbolje deontološke verzije libertarijanizma, tj. one Roberta Nozicka. Prošlo bi se kroz sve glavne dijelove njegove teorije: opravdanje države nasuprot anarhistima, negiranje uplitanja države u distribuciju dohotka, kritike ključnih egalitarističkih gledišta, te njegovu viziju da minimalna država može biti ideal vrijedan borbe budući da predstavlja okvir za realiziranje svih vrsta utopija (8h).
6. Završilo bi se jednim od važnijih kritičkih osvrtu na Nozickovu teoriju, tako da studenti dobiju uvid i u njene glavne poteškoće i da ne smatraju da je pristup cijelog kolegija bio pristran (2h).

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Glavni cilj ovog kolegija jest upućivanje studenata u temeljne teze libertarijanske političke filozofije, budući da je ta veoma važna socijalno-politička teorija oduvijek bila zanemarena u našem obrazovnom sustavu. Naime, bez obzira na prijelaz naše zemlje iz socijalističkog sustava u tržišni, s pravom se može reći da među hrvatskim građanima svih generacija još uvijek prevladavaju stare ideje i vrijednosti i da su nesusjesni raznih mikro-socijalnih i mikro-ekonomskih razloga zbog kojih je sustav koji smo napustili bio, u najmanju ruku, veoma teško održiv. Neke od tih ključnih razloga želio bi prikazati kolegij koji se ovdje predlaže. A njegova bi dodatna, pa čak i prvenstvena, zadaća bila da također ukaže na brojne poteškoće u funkcioniranju socijalne države, tj. umjerene verzije socijalističkog projekta kakav se danas većinom i zagovara, te da se vidi koliko se daleko može ići s njegovim provođenjem a da to ne dovede do značajnih

nevolja. Na taj bi način studenti dobili osnovna znanja o jednoj o ključnih političko-filozofskih teorija današnjice i usput vidjeli može li se ona braniti i kako, te koliko je relevantna za našu sadašnju situaciju. Ovaj bi kolegij, konačno, predstavljao protutežu mome kolegiju *Analitički marksizam* koji sažeto prikazuje najradikalniji i najosmišljeniji socijalistički idejni projekt. Time bi studenti dobilo osnovne i kritičke informacije o oba, krajnje suprotna pola u modernoj raspravi o najboljem uređenju društva, te bi se tako bili u stanju informiranije odlučiti za to koji od njih slijediti, ukoliko je to njihova dilema. Očekuje se da bi kolegij doprinio i izoštravanju kritičkog i analitičkog duha studenata.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	0	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1	35
Kontinuirana provjera znanja 2	1	35
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene: Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba ukupno skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. Studenti koji tijekom nastave ostvare iznos ocjenskih bodova koji ih svrstavaju u kategoriju FX (30 do 39,9 na preddiplomskom / 40 do 49,9 na diplomskom) imaju mogućnost tri izlaska na ispit i mogu ukupno dobiti samo ocjenu E. (prema prikazu ispod ovog teksta)

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI STUDIJ i DIPLOMSKI STUDIJ
5 (A)	od 90 do 100 ocjenskih bodova
4 (B)	od 75 do 89,9 ocjenskih bodova
3 (C)	od 60 do 74,9 ocjenskih bodova
2 (D)	od 50 do 59,9 ocjenskih bodova
1 (F)	od 0 do 49,9 ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Friedman, M. *Kapitalizam i sloboda*, Globus – Školska knjiga, Zagreb, 1992, str. 19-46, 93-113, 145-195 (100)
- 2) Hayek, F.A. *Put u ropstvo*, KruZak, Zagreb, 2001, str. 67-174 (108)
- 3) Hayek, F.A. *Pravo, zakonodavstvo i sloboda*, CID, Podgorica, 2002, str. 161-227 (66)
- 4) Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 201-242; 305-358; 385-414 (159)

Ukupno: 433 str.

IZBORNA LITERATURA

- Arneson, R.J. "Lockean Self-Ownership: Towards a Demolition", *Political Studies*, Vol. 39, No. 2, 1991, str. 36-54 (19)
- Barry, N. *On Classical Liberalism and Libertarianism*, Macmillan, London, 1986.
- Buchanan, A. *Ethics, Efficiency, and the Market*, Clarendon Press, Oxford, 1985.
- Buchanan, J. *Granice slobode: Između anarhije i Levijatana*, Dereta, Beograd, 2002.
- Child, J.W. "Can Libertarianism Sustain a Fraud Standard?", *Ethics*, Vol. 104, No. 4, 1994, str. 722-738 (17)
- Cohen, G.A. *Self-Ownership, Freedom, and Equality*, Cambridge University Press, 1995, str. 19-115 (96)
- Cohen, G.A. *Socijalizam – zašto ne?*, KruZak, Zagreb, 2011.
- Cohen, G.A. *On the Currency of Egalitarian Justice and Other Essays in Political Philosophy*, Princeton University Press, 2011, str. 147-199 (53)
- Duncan, F./Machan, T./Nussbaum, M. *Libertarianism: For and Against*, Rowman and Littlefield, 2005.
- Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. *A Matter of Principle*, Harvard University Press, 1985, str. 208-13 (5)
- Exdell, J. "Distributive Justice: Nozick and Property Rights", *Ethics*, Vol. 87, no. 2, 1977, str. 142-149 (8)
- Fried, B. "Wilt Chamberlain Revisited: Nozick's 'Justice in Transfer' and the Problem of Marked Based Distributions", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 24, no. 2, 1995, str. 226-245 (20)
- Friedman, D. *The Machinery of Freedom*, Open Court Press, 1989.

- Friedman, M. & R. *Free to Choose*, Harcourt, New York, 1990.
- Hardin, G. "The Tragedy of the Commons", *Science*, Vol. 162, no. 3859, 1968, str. 1243-1248 (6)
- Hazlitt, H. *Economics in One Lesson: The Shortest and Surest Way to Understand Basic Economics*, Three Rivers Press, 1988.
- Hayek, F.A. *The Constitution of Liberty*, Routledge & Kegan Paul, London, 1960.
- Hayek, F.A. *Individualizam i ekonomski poredak*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2002.
- Hospers, J. *Libertarianism: A Political Philosophy for Tomorrow*, Authors Choice Press, 1971.
- Gibbard, A. "What's Morally Special About Free Exchange?", *Social Philosophy and Policy*, Vol. 2, No. 1, 1984, str. 20-28 (9)
- Kavka, G.S. "An Internal Critique of Nozick's Entitlement Theory", u Corlett, A. (ur.) *Equality and Liberty*, Macmillan, London, 1991, str. ???
- Klein, N. *Doktrina šoka*, VBZ, Zagreb, 2008, str. 56-168 (113)
- Knowles, D. *Political Philosophy*, Routledge, London, 2001, str. 69-132, 177-195 (83)
- Kymlicka, W. *Contemporary Political Philosophy*, Clarendon Press, Oxford, 1990, str. 95-159 (65)
- Lomasky, L.E. *Persons, Rights, and the Moral Community*, Oxford University Press, 1987.
- Machan, T.R. (ur.) *The Libertarian Alternative*, ???
- Mises, L. *Birokracija*, Institut za javne financije, Zagreb, 2005.
- Monbiot, G. "The Tragedy of Enclosure", *Scientific American*, Vol. 270, No. 1, 1994, str. 159 (1)
- Murray, C. *Losing Ground*, Basic Books, New York, 1994, str. 145-236 (92)
- Nagel, T. "Libertarianism Without Foundations", *The Yale Law Journal*, Vol. 85, No. 136, 1975, str. 136-149 (14)
- Narveson, J. *The Libertarian Idea*, Temple University Press, Philadelphia, 1988.
- Narveson, J. „Contracting for Liberty“, u Machan, T.R./Rasmussen, D.B. (ur.) *Libertarianism for the 21. Century*, Rowman & Littlefield, Lanham, 1995, str. 19-40 (22)
- Narveson, J. „Libertarianism“, u LaFollette, H. (ur.) *The Blackwell Guide to Ethical Theory*, Blackwell, Oxford, 2000, str. 306-324 (19)
- Narveson, J. *Respecting Persons in Theory and Practice*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2002.
- Okin, S.M. *Justice, Gender, and Family*, Basic Books, New York, 1989, str. 74-88 (15)
- Paul, J. (ur.) *Reading Nozick*, Basil Blackwell, Oxford, 1981.
- Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 101-123, 154-170, 277-314 (78)
- Popper, K.R. *Bijeda historizma*, Kružak, Zagreb, 1996, str. 65-109 (45)
- Rand, A. *The Virtue of Selfishness*, Penguin, Harmondsworth, Middlesex, 1961.
- Rothbard, M. *Egalitarianism as a Revolt Against Nature and Other Essays*, Ludwig von Mises Institute, 2000.
- Rothbard, M. *The Ethics of Liberty*, New York University Press, New York, 2002.
- Rothbard, M. *For a New Liberty*, Ludwig von Mises Institute, 2006.
- Rothbard, M. *Moć i tržište*, Institut za javne financije, Zagreb, 2007.
- Ryan, C. "Yours, Mine, and Ours: Property Rights and Individual Liberty", *Ethics*, Vol. 87, No. 2, 1977, str. 126-41 (16)
- Sandel, M. *What Money Can't Buy*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2012.
- Schansberg, E.D. *Poor Policy*, Westview Press, Boulder, 1996.
- Schmidtz, D. & Goodin, R.E. *Social Welfare and Individual Responsibility*, Cambridge University Press, 1998.
- Schmidtz, D. (ur.) *Robert Nozick*, Cambridge University Press, 2002.
- Sen, A. "The Moral Standing of the Market", *Social Philosophy and Policy*, Vol. 2, No. 1, 1984, str. 1-19 (19)
- Spencer, H. *The Man versus the State*, Liberty Fund, 1982.
- Wheeler, S. "Natural Property Rights as Body Rights", *Nous*, 14, 1980, str. 171-193 (23)
- Wolff, J. *Robert Nozick*, Stanford University Press, 1991.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu maksimalno izostati tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: npetrovic@ffri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Za nastave valja ugasiti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom

Usmeno	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Nakon nastave i u vrijeme konzultacija Elektroničkom poštom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivno tipa (test višestrukog izbora), a zatim usmenom ispitu.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	8. i 22. 02. u 11h
Proljećni izvanredni	18.3. u 11h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
9.10..2018.	Uvodno predavanje: što je libertarijanizam, koje sve varijante te teorije postoje i zašto je značajan?
16.10.2018.	Hayek: planska privreda nasuprot tržišnoj
23.10.2018.	Hayek: kamo vodi planska privreda (1. dio)
30.10.2018.	Hayek: kamo vodi planska privreda (2. dio)
6.11.2018.	Hayek: kamo vodi planska privreda (3. dio)
13.11.2018.	Hayek o distributivnoj pravednosti
20.11.2018.	Hayek o javnim dobrima
27.11.2018.	Friedman: veza kapitalizma i slobode; uloga države u slobodnom društvu
4.12.2018.	Friedman: školstvo i radne dozvole
11.12.2018.	Friedman: raspodjela bogatstva i mjere socijalne zaštite
18.12.2018.	Kritika Friedmanovog pristupa
8.1..2019.	Nozick: Nastanak legitimne države
15.1.2019.	Nozick: Distributivna pravda
22.1.2019.	Nozick: Minimalna država i utopija
29.1.2019.	Završna diskusija

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Povijest političke filozofije I		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	I, III		
Akadska godina	2018./2019.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Srijedom 10,15-12h, uč. 232		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Dr. sc. Nebojša Zelič, docent		
	Kabinet	426	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Srijedom i četvrtkom od 16 – 17.30		
	Telefon	051 265 648	
	e-mail	nzelic@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Prvi dio kolegija posvećen je najvažnijim antičkim političkim teorijama, onima Platona i Aristotela. Čitaju se svi relevantni dijelovi Platonove <i>Države</i> i možda još poneki dio nekih njegovih drugih politički relevantnih dijaloga, te dvije glavne knjige (tj. poglavlja) Aristotelove <i>Politike</i>. Kako bi se te teorije studentima učinile što jasnijima, oslanjat ćemo se i na neke suvremene kritičke interpretacije tih klasičnih tekstova koje pokušavaju dopuniti praznine i nedorečenosti koje ovi ostavljaju. Drugi dio kolegija bavit će se trojicom najznačajnijih kršćanskih političkih mislilaca: Augustinom, Tomom Akvinskim i Williamom Ockhamom. Ovim se blokom tema želi u detalje pokazati kako su spomenuti (ali i ostali) kršćanski autori doveli u vezu crkvu i državu, kako su to argumentirali u prilog te veze, te kako se vremenom omjer snaga mijenjao u korist davanja sve veće samostalnosti svjetovnoj vlasti. Treći i konačni dio kolegija okrenut je prema političkoj misli renesanse, tj. dvama najvažnijim pojavama u tom periodu: Machavellijevom političkom realizmu i utopističkim misliocima tog doba koji će biti predstavljeni kroz misao Thomasa Morea, njihovog najvažnijeg predstavnika. Kao i u slučaju drugih tema, ovi će filozofi biti prikazani u svjetlu novijih kritičkih interpretacija koja daju i značaj misli klasika i kritički ih propituju.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Očekivani ishodi su: da studenti razumiju filozofski jezik i političku argumentaciju; da mogu interpretirati i kritički se odnositi prema mislima najvažnijih filozofa; da razvijaju vještine primjene njihovih ideja ili rješenja na aktualne probleme suvremene političke filozofije; da steknu neke osnovne informacije o klasicima političke misli.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	0	0	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	35	

Kontinuirana provjera znanja 2	1	35
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Platon, *Država - Državnik - Sedmo pismo*, Matica hrvatska, Zagreb, 1942, (knjige II, IV-V, VIII-IX), str. 79-110, 150-224, 291-352 (168)
- 2) Aristotel, *Politika*, BIGZ, Beograd, 1975, (knjige III i IV), str. 54-118 (65)
- 3) Augustin, A. *O državi božjoj II-III*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1995-96, knjige XIV i XIX, str. 231-305 i 9-89 (77)
- 4) Akvinski, T. «O vladavini» u Akvinski, T. *Država*, Globus, Zagreb, 1990, str. 47-125 (39)
- 5) Ockham, V. „O carskoj i papinskoj vlasti“, u Ockham, W. *Opera politica*, Demetra, Zagreb, 2001, str. 389-461 (36)
- 6) Machiavelli, N. (1513) *Vladar*, Globus, Zagreb, 1985, str. 99-146 (48)
- 7) More, T. (1516) *Utopija*, Kultura, Zagreb, 1952, str. 43-187 (145)

IZBORNA LITERATURA

a) klasična

- Platon, *Zakoni*, Naprijed, Zagreb, 1974.
Aristotel, *Nikomahova etika*, BIGZ, Beograd, 1980.
Aristotel, *Ustav atenski*, Jurici, Zagreb, 1948.
Ksenofont, *Hijeront ili o tiraninu*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1980, str. 7-23 (17)
Ciceron, M.T. *Libri politici I-II*, Demetra, Zagreb, 1995-6. (I, str. 20-24, 48-56, 66-78, 82, 110-114, 118-120, 126, 142, 216-230)
Augustin, A. *O državi božjoj II-III*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1996, str. 9-701 i 9-421 (552)
Abelard, P. *Povijest nevolja - Etika*, Naprijed, Zagreb, 1970, str. 57-120 (64)
Akvinski, T. *Izbor iz djela 2*, Naprijed, Zagreb, 1990, str. 541-743 (203)
Grubiša, D. (ur.) *Politička misao talijanske renesanse*, Barbat, Zagreb, 2000.
Ockham, W. *Opera politica*, Demetra, Zagreb, 2001.
Machiavelli, N. *Izabrano djelo I*, Globus, Zagreb, 1985, str. 151-375 (225)
Boetie de la, E. *Rasprava o dobrovoljnom ropstvu*, Filip Višnjić, Beograd, 1986.
Montaigne, M. *Ogledi*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1964.

Petrić, F. *Sretan grad*, u Petrić, F. *Izabrani politički spisi*, Golden marketing, Zagreb, 1998, str. 45-58 (14)
Bodin, J. *Šest knjiga o republici*, Politička kultura, Zagreb, 2002.
Bacon, F. *Eseji ili saveti politički i moralni*, Matica srpska, Novi sad, 1952.
Bacon, F. *Nova Atlantida*, Kultura, Beograd, 1967.
Campanella, T. *Grad sunca*, Kultura, Beograd, 1964, str. 5-65 (61)
Milton, J. *Areopagitika i drugi spisi o građanskim slobodama*, Filip Višnjić, Beograd, 1990.

b) suvremena

Annas, J. *An Introduction to Plato's Republic*, Oxford University Press, 1981.
Blackburn, S. *Plato's Republic*, Atlantic Monthly Press, New York, 2006.
Deane, H.A. *The Political and Social Ideas of St. Augustine*, Columbia University Press, 1963.
Develin, R. „The Good Man and the Good Citizen in Aristotle's *Politics*“, *Phronesis*, 1973, 18/1, str. 71-79 (9)
Ferrari, G.R.F. *City and Soul in Plato's Republic*, The University of Chicago Press, 2005.
Finnis, J. *Prirodno pravo*, CID, Podgorica, 2005.
Held, D. *Models of Democracy*, Stanford University Press, 1996, str. 13-35 (23)
Hourani, G.F. „Thrasymachus' Definition of Justice in Plato's *Republic*“, *Phronesis*, 1962, 7/2, str. 110-120 (11)
Johnson, C. „Who Is Aristotle's Citizen?“, *Phronesis*, 1984, 29/1, str. 73-90 (18)
Lear, J. „Inside and Outside the *Republic*“, *Phronesis*, 1992, 37/2, str. 184-215 (32)
Kirwan, C. „Glaucón's Challenge“, *Phronesis*, 1965, 10/2, str. 162-173 (12)
Mulgan, R.G. *Aristotle's Political Theory*, Oxford University Press, Oxford, 1977.
Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 385-414 (30)
Pappas, N. *Guidebook to Plato and the Republic*, Routledge, London, 1995.
Popper, K.R. *Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji I*, Kružak, Zagreb, 2002, str. 77-178 (102)
Reeve, C.D.C. *Philosopher-Kings: The Argument of Plato's Republic*, Toronto University Press, 1995.
Sandel, M. *Justice: What's the Right Thing to do?*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2009, str. 184-269 (85)
Strauss, L. *Grad i čovjek*, Antibarbarus, Zagreb, 2004.
Williams, B. *The Sense of the Past*, Princeton University Press, Princeton, 2006, str. 108-137, 207-217 (30)
Wolin, S. *Politics and Vision*, Princeton University Press, Princeton, 2004.

c) sekundarna

Copleston, F. *Historija filozofije I-III*, BIGZ, Beograd, 1989-1994.
Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
Kulenović, E. (ur.) *Moderna politička teorija*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013, str. 1-35 (35)
Maier, H./Rausch, H./Denzer, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja I*, Golden Marketing, Zagreb, 1998.
Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.
Stupar, M. *Politička filozofija*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/IP „Filip Višnjić“, Beograd, 2010, str. 57-200 (144)
Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Hare, R.M. *Plato*; Barnes, J. *Aristotle*; Chadwick, H. *Augustine*; Skinner, Q. *Machiavelli*, Oxford University Press, 1980-2001.
Barnes, J. *Aristotel*, Kružak, Zagreb, 1996.
Kenny, A. *Aquinas*, Macmillan, London, 1969, str. 325-382 (58)
Kretzmann, N./Stump, E. (ur.) *The Cambridge Companion to Aquinas*, Cambridge University Press, Cambridge, 1993, str. 196-231 (36)
O'Connor, D.J. *Aquinas and Natural Law*, Macmillan, London, 1967.
D'Entreves, A.R. *Medieval Contribution to Political Thought*, Oxford University Press, 1939.
Kumar, K. *Utopianism*, Open University Press, Buckingham, 1991.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja i seminara, odnosno moraju prisustvovati na 80% sati.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar koji trebaju predati zajedno s obaveznim.
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Za nastave valja ugasiti mobitele i izbjegavati ulaske i izlaske.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Oglasna ploča Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti najprije pristupaju pismenom ispitu objektivnog tipa (tj. testu s pitanjima višestrukih mogućnosti) a nakon što ga polože (za što moraju imati jedan više od 50% točnih odgovora) pristupaju i usmenom dijelu ispita, barem ukoliko žele ocjenu više od dovoljan (2). Na usmenom dijelu studenta se traži da odgovori na pitanja vezana uz najviše tri teme obrađene tijekom nastave.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski	6.i 20.2 u 10 sati
Proljetni izvanredni	20.3. u 10 sati
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
10.10.	Platon o oblicima države i vrstama pojedinaca
17.10.	Platon o pravednosti Platon o tiraniji, sreći tiranina i vrijednosti pravednosti
24.10.	Platon o prijateljstvu
31.10.	Aristotel: građanin i država; vrste političkih uređenja
07.11..	Aristotelova najbolja država
14.11.	Aristotel o prijateljstvu
21.11.	Augustin i etika kršćanstva
28.11.	Augustin i politika kršćanstva
05.12.	Toma Akvinski: vječni, naravni i ljudski zakon
12.12.	Toma Akvinski: politika i crkva
19.12.	Ockham i kritika crkvene vlasti
09.1.	Machiavelli: karakteristike uspješnog vladara
16.1.	Renesansni utopisti: Thomas More i kritika postojećeg poretka
23.1.	Renesansni utopisti: Thomas More i najbolji poredak
30.1.	Završna diskusija

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU

Naziv kolegija	Sloboda volje
Studij	Diplomski studij filozofije
Semestar	I., III.
Akadska godina	2018./2019.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Utorkom 14:15-16:00, uč. 401
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	
Nositelj kolegija	Doc. dr.sc. Filip Čeč
Kabinet	424
Vrijeme za konzultacije	Utorkom 10:30-12:00; Četvrtkom 8:30-10:00
Telefon	051/265-649
e-mail	fcec@ffri.hr

II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA

SADRŽAJ KOLEGIJA

1. Uvod u problem: izlaganje problema i osnovnih pozicija u raspravi; upoznavanje s literaturom.
2. Kompatibilizam: klasični kompatibilizam, sloboda kao odsustvo prepreka
3. Inkompatibilizam: argument posljedice i mogućnost drugačijeg postupanja
4. Libertarijanizam i indeterminizam: klasični libertarijanizam, indeterminizam, slučajnost i sreća
5. Djelatnikovo uzrokovanje: djelatnik kao uzrok postupka, dvije koncepcije uzrokovanja.
6. Postupci, razlozi i uzroci: jednostavni indeterminizam, suvremene teorije djelatnikovog uzrokovanja.
7. Determinizam: teorije tvrdog determinizma, sloboda volje kao iluzija
8. Alternativne mogućnosti i moralna odgovornost: kritika principa alternativnih mogućnosti
9. Hijerarhijske teorije slobode volje: hijerarhija želja, identifikacija, vrijednosti.
10. Reaktivni stavovi: teorije reaktivnih stavova, polukompatibilizam.
11. Krajnja odgovornost: Krajnja odgovornost, primjeri Austinove vrste, radnje formiranja jastva.
12. Sloboda volje i suvremena znanost: odnos indeterminizma i odluka.
13. Vrste sloboda volje: Sloboda samoostvarenja, Sloboda reflektivne samokontrole, Sloboda samoodređenja.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Pružiti studentu sistematski uvid u raspravu o problemu slobode volje, moralne odgovornosti i determinizma. Upoznati studenta s osnovnim problemima, stajalištima, argumentima i autorima u raspravi. Upoznati studenta s relevantnom suvremenom literaturom. Osposobiti studenta za samostalni daljnji rad na problemu i literaturi.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x			x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	80
Kontinuirana provjera znanja 2	1	20
UKUPNO	3	100

Način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje:

Kontinuirana provjera znanja 1: ocjenjuje se priprema studenta za predavanja (čitanje predviđene obavezne literature). Provjera se vrši pomoću kratkih testovima koji se ispunjavaju na početku predavanja.

Esej (Kontinuirana provjera znanja 2) i aktivno sudjelovanje na nastavi: Student mora pripremiti i predati esej na određenu temu. Tema se određuje u dogovoru s nositeljem kolegija. Od studenta se zahtijeva da aktivno sudjeluje u nastavi.

Završni ispit: Nema ga.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu

određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Kane, R. 2005. A Contemporary Introduction to Free Will. Oxford University Press.
2. McKenna, M, Pereboom D. 2016. Free Will. A Contemporary Introduction. Routledge

IZBORNA LITERATURA

1. Kane, R. (ur) 2000. Free Will. Routledge.
2. Fisher, J. M. Ravizza, M. (ur) 1993. Perspectives on Moral Responsibility. Cornell University Press.
3. Watson, G. 1982. (ur). Free Will. Oxford University Press.
4. Kane, R. (ur). 2002. Oxford Handbook to Free Will. Oxford University Press.
5. Kane, R. (ur). 2011. Oxford Handbook to Free Will. 2nd edition. Oxford University Press.
6. O'Connor, T. (ur). 1995. Agents, Causes and Events - Essays on Indeterminism and Free Will, Oxford University Press.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti mogu izostati s 25% predavanja.
Neredovito pohađanje nastave tretirati će se kao neizvršavanje obaveza te će student biti prisiljen nanovo slušati kolegiji.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Elektronička pošta, konzultacije, oglasna ploča.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Elektronička pošta, konzultacije.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Vidi pod sustav ocjenjivanja.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski	4.2.2019. 10h; 18.2.2019. 10h
Proljećni izvanredni	18.3.2019. 10h
Ljetni	
Jesenski izvanredni	

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
9.10.2018.	Uvodno predavanje i podjela tema.
16.10.2018.	<u>Klasični kompatibilizam:</u> Kane 2005 - Klasični kompatibilizam (pogl.2: Compatibilism)
23.10.2018.	<u>Kritike klasičnog kompatibilizma – Argument posljedice:</u> Kane 2005 - Argument posljedice (pogl.3: Incompatibilism)
30.10.2018.	<u>Problem slobode volje i indeterminizam:</u> Kane 2005 - Sloboda volje i indeterminizam (pogl.4: Libertarianism, Indeterminism, and Chance)
6.11.2018.	<u>Libertarijanizam:</u> Kane 2005 - Libertarijanizam (pogl.5: Mind, Selves and Agent Causes)
13.11.2018.	<u>Suvremene libertarijanističke teorije:</u> Kane 2005 - Suvremene libertarijanističke teorije (pogl.6: Action, Reasons, and Causes)

20.11.2018.	<u>Tvrđi determinizam:</u> Kane 2005 - Tvrđi determinizam (pogl.7: Is Free Will Possible? Hard Determinists and Other Skeptics)
27.11.2018.	<u>Kritike principa alternativnih mogućnosti:</u> Kane 2005 - Kritike principa alternativnih mogućnosti (pogl.8: Moral Responsibility and Alternative Possibilities)
4.12.2019.	<u>Suvremene kompatibilističke teorije:</u> Kane 2005 - Suvremene kompatibilističke teorije (pogl.9: Higher-order Desires, Real Selves, and New Compatibilists)
11.12.2019.	<u>Teorija reaktivnih stavova:</u> Kane 2005 - Teorije reaktivnih stavova i polukompatibilizam (pogl.10: Reactive Attitude Theories)
18.12.2019.	<u>Krajnja odgovornost:</u> Kane 2005 - Krajnja odgovornost (pogl.11: Ultimate Responsibility)
8.1.2019.	<u>Sloboda volje i suvremene znanosti:</u> Kane 2005 - Sloboda volje i suvremene znanosti (pogl.12: Free-Will and Modern Science)
15.1.2019.	<u>Vrste slobode volje:</u> Kane 2005 - Vrste slobode volje (pogl.14: Conclusion: Five Freedoms)
22.1.2019.	<u>Osjetljivost na razloge</u> McKenna, M, Pereboom D. 2016. Free Will. A Contemporary Introduction. Routledge
29.1.2019.	<u>Neuroznanost i sloboda volje</u> McKenna, M, Pereboom D. 2016. Free Will. A Contemporary Introduction. Routledge

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Smrt		
Studij	Diplomski studij filozofije		
Semestar	I, III,		
Akadska godina	2018./19.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Filozofski fakultet		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	-		
Nositelj kolegija	Dr.sc. Boran Berčić		
	Kabinet		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)			
	Telefon	051-265-638	
	e-mail	boran.bercic@ri.t-com.hr	
Suradnik na kolegiju	Dr.sc. Marin Biondić		
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije	Dogovorno	
	Telefon	091/5435469	
	e-mail	marinbiondic@yahoo.com	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Kolegij je usklađen sa suvremenim filozofskim razmatranjima problema smrti. Obuhvaća metafizička, vrijednosna i praktična pitanja koja se problematiziraju iz suvremene analitičke perspektive: - smrt i osobni identitet (animalizam i personizam) - vrijednost smrti (epikurizam i deprivacijske teorije) - problem (a)simetrije prenatalnog i postmortalnog nepostojanja - problem vremenskog određenja zla smrti - smrt i racionalan strah - problem besmrtnosti - smrt i životinje - postmortalna zla - zlo smrti i pogrešnost ubijanja.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Studenti/ce će: - biti upoznati s temeljnim radovima i problemima u raspravi, - razumjeti temeljne pojmove u raspravi, - razumjeti način analitičkog mišljenja na problemu smrti, - samostalno raditi na izvornim filozofskim tekstovima, - samostalno izraditi seminarski rad, - samostalno prezentirati svoj rad, - razvijati kritičko, argumentirano mišljenje.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA		
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	-
Kontinuirana provjera znanja 1 (seminarski rad)	1	50
Kontinuirana provjera znanja 2		
ZAVRŠNI ISPIT	1	50
UKUPNO	3	100
Opće napomene: <u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u> Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja. <u>Varijanta 2 sa završnim ispitom</u> Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. - Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova. Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:		
OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI	
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova	
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova	
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova	
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova	
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova	
IV. LITERATURA		
OBVEZNA LITERATURA		
1. Benatar, D., <i>Life, Death, and Meaning</i>, Rowman and Littlefield Publishers, Plymouth, 2010. 2. Biondić, M., <i>Smrt – Priroda i vrijednost prenatalnog i postmortalnog nepostojanja</i>, Ibis grafika, Zagreb, 2015. 3. Bradley B., Feldman F., Johansson J., <i>The Oxford Handbook of Philosophy of Death</i>, Oxford University Press 2013. 4. Donnely, J., <i>Language, Metaphysics, and Death</i>, Fordham University Press, New York, 2007. 5. Fischer, John Martin ed., <i>The Metaphysics of Death</i>, Stanford University Press, California, 1993. 6. Taylor, J.S., <i>The Metaphysics and Ethics of Death</i>, Oxford University Press, New York, 2013.		
IZBORNA LITERATURA		
1. Bradley, B., <i>Well Being and Death</i>, Oxford: Oxford University Press, 2009. 3. Feldman, Fred, <i>Confrontation with the Reaper</i>, New York, 1991. 4. Luper-Foy, S., <i>The Philosophy of Death</i>, Cambridge University Press, Cambridge, 2009. 5.. McMahan, J., <i>The Ethics of Killing: Problema at the Margins of Life</i>, Oxford Univesity Press, New York, 2002.		
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU		
POHAĐANJE NASTAVE		
- Studenti su obavezni biti prisutni na 70% nastavnih sati tj. studenti koji na		

kraju semestra imaju manje od 70% prisustva nemaju pravo izlaska na završni ispit.

- Svaki neopravdani nedolazak na nastavu u vrijeme unaprijed dogovorenog termina izlaganja seminarskog rada znači ujedno i nemogućnost stjecanja ocjenskih bodova iz izlaganja seminara. Opravdani izostanak podrazumijeva obavještanje nastavnika 24 sata prije izlaganja seminara te naknadno dostavljanje dokumentacije ako je riječ o bolesti.

- Prilikom izlaganja seminarskog rada obavezno je služenje jednim od sredstava prezentacije (Power Point, ploča itd.).

- Potrebno je poznavanje engleskog jezika u pismu.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Internet stranica Filozofskog fakulteta
Odsjek za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Konzultacije
E-mail pošta
Telefonski

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Način bodovanja svake pojedinačne aktivnosti koja se ocjenjuje:

Seminarski rad – izlaganje: 20 bodova – sadržaj obrađenog članka

10 bodova – strukturiranost iznesenog sadržaja

10 bodova – razumijevanje iznesenog sadržaja

10 bodova – vlastiti, kritički, argumentirani stav prema sadržaju članka

(uključuje kritički stav prema pojedinim tezama i kritički stav prema članku u cjelini).

Završni ispit - pisani ispit prema obaveznoj literaturi i okvirnim ispitnim pitanjima (50 bodova)

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!

ISPITNI ROKOVI

Zimski | 7.1 21.2. u 12 sati

Proljećni
izvanredni | 21.3. u 12 sati

Ljetni

Jesenski
izvanredni

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM

NAZIV TEME

Listopad

11

Uvodni sat – plan rada, elementi i kriteriji ocjenjivanja i podjela seminarskih radova

18

Smrt i nepostojanje - Biondić (28-46)

The Person and the Corpse – Olson u Bradley, Feldman, Johansson (80-97)

25

Death in Socrates, Plato, and Aristotle – Matthews u Bradley, Feldman, Johansson (186-200)

When Death is There We Are Not: Epicurus on Pleasure and Death – Mitsis u Bradley, Feldman, Johansson (200-218)

Studeni

8	Death – Nagel u Fischer (59-71) The Makropulous Case: Reflections on the Tedium of Immortality Williams u Fischer (71-93)
15	How to Be Dead and Not Care: A Defense of Epicurus – Rosenbaum u Fischer (117-135) Harm to Others – Feinberg u Fischer (169-191)
22	Annihilation – Luper u Benatar (201-223) Pre-Vital and Post-Mortem Nonexistence – Kaufman u Benatar (243-267)
29	Why Death Is Not Bad for the Person Who Died – Suits u Benatar (267-287) Adaptation – Luper u Taylor (100-118)
Prosinac	
6	Death and Desires - Bradley, McDaniel u Taylor (118-134) Kripke's Moses – Yourgrau u Taylor (134-149)
13	Concept of Value and Ideas about Death – Rosenbaum u Taylor (149-169)
20	The Misfortunate Dead: A Problem for Materialism – Donnelly u Donnelly (153-170) The Vulnerability of the Dead – Scarre u Taylor (171-188)
Siječanj	
10	Welfare and Harm after Death – Levenbook u Taylor (188-211) Doing Posthumous Harm – Harris u Taylor (213-222)
17	Existentialism and the Fear of Dying – Slote u Donnelly (80-102) Fearing Death – Rorty u Donnelly (102-117)
24	Rationality and the Fear of Death – Murphy u Fischer (41-59) My Death – Ayer u Donnelly (226-237)
31	Sinteza i priprema za ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Svijest i naturalizam		
Studij	diplomski studij filozofije		
Semestar	I., III.		
Akadska godina	2018/2019.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Ponedjeljak, 10,15 – 11,00; 11,15 – 12,00, uč. 401		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Nenad Smokrović		
	Kabinet	415	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Ponedjeljak, 12,00 – 13,00; utorak, 11,00 -12,00		
	Telefon		
	e-mail	nenad@ffri.hr	
Suradnik na kolegiju	David Grčki		
	Kabinet	415	
	Vrijeme za konzultacije	Ponedjeljak, 12,00 – 13,00; utorak, 11,00 -12,00	
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
1. <i>Svijest i njene funkcije.</i> 2. Mentalna stanja: intencionalna i kvalitativna; 3. Kvalitativni aspekti u svjesnom mentalnom životu; Husserlova teorija svijesti; 4. Naturalizacija i naturalističke teorije u filozofiji uma; Svijest iz perspektive prvog i trećeg lica; 5. Što je svijest i kako ona postoji? 6. <i>Problemi kvalija;</i> 7. Teorije svijesti; 8. Dvojbe oko fizikalističkog shvaćanja uma i svijesti 9. Pojam samosvijesti; 10. Teorije samosvijesti;			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave			
Kontinuirana provjera znanja 1	1	30%	
Kontinuirana provjera znanja 2	1	30%	
ZAVRŠNI ISPIT	1	40%	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: <u>Varijanta 2 sa završnim ispitom</u> Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu. - Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 60% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti 40% ocjenskih bodova. Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova
IV. LITERATURA	
OBVEZNA LITERATURA	
Chalmers, D., 1996. The Conscious Mind. Oxford. Oxford University Press McGinn, C., 1991. The Problem of Consciousness. Oxford. Blackwell. Zahavi, D. 2005. Subjectivity and Selfhood: Investigating the First-Person Perspective. Cambridge, MA: MIT Press.	
IZBORNA LITERATURA	
Jackson, F. 1982. 'Ephemeral Qualia', Philosophical Quarterly 32, 127-136. Press. Nagel, T. 1974. What it is like to be bat? Philosophical review, 83: 435-456. O'Shaughnessy, B. 2002. Consciousness and the World. Oxford. Clarendon Press.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Studenti su obvezni prisustvovati na 70% sati, odnosno na 42 sata predavanja/seminara. Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, što znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane zadaće/obveze, da znaju osnovne pojmove uvedene na prethodnih nastavnim jedinicama. Kašnjenja na predavanjima nisu dozvoljena. Mobilni telefoni za vrijeme nastave/seminara moraju biti isključeni.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
E-mail, Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Studenti mogu kontaktirati nastavnika izvan nastavnih sati; osobno na konzultacijama; putem maila; putem Merlina	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Usmeni ispit	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima!	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	11.2. i 25.2. u 10 sati
Proljećni izvanredni	18.3. u 10 sati
Ljetni	
Jesenski izvanredni	
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
8.10.	Uvod u problematiku svijesti; pojam i problemi svijesti
15.10.	Vrste mentalnih stanja; povijesni pregled i suvremena shvaćanja
22.10.	Pojam intencionalnosti
29.10.	Brentano i Husserl o intencionalnosti
5.11.	Subjektivnost, jedinstvo i tijek svijesti
12.11.	Naturalizam, fizikalizam i svijest; reduktivna objašnjenja svijesti
19.11.	Objašnjavački jaz – fizičko i mentalno

26.11.	Teorije svijesti: dualističke vs. fizikalističke teorije
3.12.	Teorije višeg reda; refleksivne teorije; reprezentacijske teorije
10.12.	Kvalitativna stanja, Pojam kvalija
17.12.	Pojam samosvijeti
14.1.2019.	Uvjeti za određenje samosvijeti
21.1.	Status <i>Ja</i> i teorije samosvijesti
28.1.	Završno predavanje